

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 90, Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 20-го квітня 1939.

No. 90, Jersey City, N. J., Thursday, April 20, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“ ВЕрген 4-0237, Тел. У. Н. Сопру: ВЕрген 4-1016, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЛИНДБЕРГА ПОКЛИКАНО ДО АРМІЇ

ВАШИНГТОН. — Відомого американського летуна, полковника Чарлса Линдберга, який тільки що приїхав з Європи, покликано тепер до чинної служби в американській армії. Йому призначено важну позицію, а саме, нагляд над новими здобутками і винаходами в ділянці будови воєнних літаків. Линдберг впродовж останніх кількох літ перебував в різних краях Європи, де студіював європейське летунство. Його тепер уважають першою класу знавцем в тій справі. Линдберг мав зізнаватися перед сенатським комітетом заграничних справ. Та внаслідок покликання його до служби, не знати чи те переслухання тепер відбудеться.

ЗІЗНАННЯ СОЦІАЛІСТА НОРМАНА ТОМАСА.

ВАШИНГТОН. — Провідник американських соціалістів, Норман Томас, дав зізнання перед сенатським комітетом заграничних справ про положення в Європі. На здивування цей американський соціаліст не накликав Америку до війни по боці демократичних держав та проти фашистських, лиш говорив, що Америка найбільше причиниться до мира, коли буде держатись осторожно європейських справ. Він поручав цілковиту ізоляцію і то не лиш мілітарну, але навіть торговельну, з тим лиш виїмком, щоб в деяких випадках Америка давала харчі цивільному населенню.

БОРотьба за вартість доляра.

ВАШИНГТОН. — В конгресі ведеться боротьба за те, щоб не допустити до ухвали прав для президента уставляти золоту стопу доляра. Республіканські представники надіються зібрати біля себе достаточне число й демократів, щоб заборонити це право для президента й повернути в той спосіб до цілковитої стабілізації доляра. Вони хочуть також обмежити маневрування стабілізаційним фондом, яке могло б мати відемний вплив на заграничну політику, та могло б причинитись до вилутання Америки у війну.

ДАЛЬШІ РОЗКРИТТЯ „ВОРКЕРС ЕЛАЙЕНС“.

ВАШИНГТОН. — Дальші розсліди в робітничій юнії, створеній з робітників „Доблю Пі Ей“, та безробітних, званій „Воркерс Елаєнс“, виказали, що там майже цілий заряд творили комуністи. Головний секретар тої юнії, Герберт Бенджамін, признався, що він сам належав до комуністичної партії впродовж 18 літ. Членами комуністичної партії були також два інші члени головної ексекютиви, Арнольд Джансон і Сем Вайзмен.

СУД НАПОМИНАЄ ПІДЗЕМНІ ЗАЛІЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Окружний суд розглядав справу ньюйорських підземних та надземних залізниць, компанії званої коротко „Ай Ар Ті“ і рішив, що ця компанія не сміє відхилитись від тих обов'язків, до яких колись зобов'язалась в контракті. Вона мусить удержувати навіть ті лінії, які їй не оплачуються, а також не сміє шукати підвишки цін за перевіз.

БЕНЕШ ОРГАНІЗУЄ ПОМІЧ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

ШКАГО. — Бувший чехословацький президент Бенеш заявив, що він тепер працює над зорганізуванням поміч своїм країні, в цілях його увільнення зпід німецького протекторату. Ця поміч має обхотити всі важні світові краї. В тій цілі він вже порозумівається з різними чужими політичними кругами, а в першу чергу з різними чеськими та словацькими організаціями на еміграції.

АМЕРИКАНСЬКІ КЛОПОТИ.

ВАШИНГТОН. — На конгресі „Дочок Американської Революції“, головна передсідниця пані Роберт порушила справу відмови „Конституційної Галі“ на концерт муриносій співацької Ендерсона. Ця відмова у свій час викликала була обурення серед деяких осіб, включаючи жінку президента, паню Рузвельт, яка навіть з тої організації через те виступила. Пані Роберт, не згадуючи імен, сказала твердо, що є давні рішення для подібних цілей не відступати Конституційної Галі, а ті, що беруться за це критикувати організації повинні брати під увагу цілість обставин.

В той час секретар внутрішніх справ, Ікес, згодився стати на чолі комітету, який пляне згаданій муриносій співацькій в будинку департаменту внутрішніх справ уставити стінний портрет.

БОРотьба за бюджет в ОЛБАНІ.

ОЛБАНІ. — В стейтській легіслатурі ведеться боротьба за висоту стейтського бюджету. Республіканські асемблємени хочуть зменшити проект видатків Лімена на 30 мільйонів доларів, та хочуть рівночасно зменшити податки на тютюн, горівку, та інші продукти.

ЛИНДБЕРГ ВЕРТАЄТЬСЯ ДОМІВ

Полковник Чарлз Линдберг, відомий американський летун, котрий перший перелетів був літаком з Америки в Європу, а котрий перебував останніми часами в Європі, вернувся недавно до Америки. Кажуть, що приїхав він подати урядові свої спостереження про стан воєнного летунства по різних державах Європи. Незадовго по його приїзді його покликано до американської армії.

85 ВІДСОТКІВ СТУДЕНТІВ ГОТОВІ ДО БОРотьБИ.

В голосуванні над питанням „мир чи війна“, переведеним під наглядом урядовців студентського часопису „Гейтвей“, голосували 509 студентів албертського університету. З тих 85 відсотків заявили себе готовими йти та боротись коли на Канаду нападе зовнішній ворог. З того числа лиш 53 студенти заявили за примусову військову службу.

ДОМИК Т. ШЕВЧЕНКА.

1846-ому році Тарас Шевченко жив у домику протопрея Житницького, в одному передмісті Києва. Тут разом з мистцем Сажіном він займав кімнату. Тепер у цьому домику наладнали музей. Там зібрані матеріали про дитячий вік Шевченка, молодечі роки, про його побут на Україні. У кімнаті, де жив поет, виставлені його офорти, видання „Кобзаря“, особисті речі, в тому спілка поета. Тепер музей відвідує численна публіка. (За „Ізвестіями“).

230-ЛІТТЯ ПОЛТАВСЬКОГО БОЮ.

Цього року в УССР мають відсвяткувати 23-ліття полтавського бою. Центральний Історичний Музей України в Києві організує з цього приводу окрему виставу. Збирають фототипні документів, старинні гравюри й картини, озброєння шведського й московського війська. Попадеться при цій нагоді — десь певне — і гетьманові Мазепі!

ХОЧАТЬ „КУПИТИ“ МАЙДАН СВ. ЮРА У ЛЬВОВІ.

Підчас засідання бюджетової комісії Миської Ради у Львові інж. Гавзнер порушив справу викупуна від греко-кат. Капітули майдану св. Юра.

НЕ ХОЧУТЬ РОЗУМІТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Арештували інструктора „Сільського Господаря“ Людомира Боднара за те, що в поїзді говорив до кондуктора по українськи. Справа виглядала так: інстр. Боднар купив на двірці білет до Чорткова, але з браку білетів урядовців видав білет до Монастирськ і на другій стороні зазначив, підтверджуючи печаткою, що білет важний до Чорткова. Зараз за Білобожницею кондуктор переглядаючи білет запитав, дивлячись на білет: „доконд“ і дістав відповідь з українським акцентом: до Чорткова. Ця відповідь дуже схвилювала кондуктора, який почав сердитися, що „не розуміє такої мови“, і знайшов ще цілу низку закидів і претенсій. На те дістав коротку відповідь: треба навчитися по українськи розуміти. Тоді кондуктор попросив залізничного стражника, щоби вилегітимував „того особника“, що цей зробив. Але кондуктор цим не вдовольнився, бо прикликав з поїзду 3 поліціянтів, одного тайного агента та стражників, які притримали Л. Боднара та завели його до Чорткова. В Чорткові на двірці чекала вже поліція, яка арештувала Л. Боднара та відвела до комісаріату. Там притримали його, мотивуючи арештування тим, що „непідвищоце заховався сең“.

„ДЕНЬ БЕЗ ЖИДІВ“ НА АКАДЕМІЇ ЗАКОРДОННОЇ ТОРГОВЛІ У ЛЬВОВІ.

На першому році Академії Закордонної Торговлі у Львові при вул. Бульварда ендецька молодь усунула студентів жидів зі салі, по викладі проф. Верещинського. На таблиці по-явився напис: „День без жидів“. Напис велів усунути професор Бузевич.

„ТВОРЧІСТЬ“ НА ЗАМОВЛЕННЯ.

Український поет Бажан у Києві працює тепер — як повідомляє „Комуніст“ — над поемою п. н. „Делегати XVIII конгресу“ (тобто 18-го комуністичного партійного зїзду). — Поет Сосюра в Києві пише поему п. н. „XVIII-ий Зїзд“. Також інші письменники Советської України зобов'язалися написати твір на тему XVIII-го ком. Конгресу. — „Комуніст“ пише, навіязуючи до згаданих „творів“ письменників, що „літературна творчість повинна без застережень служити комунізму“.

ПОЛІЦІЯ ЗАБРАЛА МЕТРИКИ З ПАРОХІЯЛЬНОГО УРЯДУ.

З доручення суду в Чесанові поліція збрала в парохіальному уряді в Горинці, пов. Любачів, 4 томи метричних книг. Слід пригадати, що парох Горинця о. Степан Метелля має вже акт обвинувачення за „зрушене“ 5 прїзвищ у парохії Крупень коло Нароля.

ПЕРШИЙ НІМЕЦЬКИЙ КОНСУЛЬ У ЛЬВОВІ.

Львівський воєвода прийняв на авдієнції першого новоіменованого консула Німеччини у Львові д-ра Гергарда Зельоза.

КОРІНЬ ТЕРПІННЯ.

Найбільше смутку та терпіння люди знають через те, що мають самолюбні жаждоби та забаганки і занадто приважуються до того, що мають. Коли людина надто приваже себе думками до свого маєтку, становища чи дорогих їй осіб, то зазнає дуже багато смутку та терпіння, як втрапить цей маєток, становище, або когось з дорогих їй осіб.

Та чиж то нещиродно, щоб тісно привязуватись до того, що маємо, що належить до нас? Так, природно. Але ми повинні завжди пам'ятати, що багато з того, що ми забагаємо собі, — зовсім непотрібне нам, або таке, без чого можна обійтись. А крім того повинні ми мати все на увазі, що всей видимий світ, якого відчуваємо своїми змінами, безупинно міняється. Все на світі, що бачимо, починається-народжується, розвивається, стає у повний розвій, немичіе-розпадається, і знов переміщується-перероджується у щось інше. Тому нам не треба надто привязуватись до такого або такого вигляду чогось. Бо як не сьогодні, то завтра воно зміниться. стане відмінним. „Все йде, все минає...“ писав Шевченко.

Та є і те, що не минає, що вічне. А це те, що становить саму суть людини та цілого всесвіту. Ту суть називаємо в людській душою, а як проважу всесвіту — Богом. Безмежною Мудрістю, Сутню Всесвіту. Вагаючи то духову прикмету людини та всесвіту. І хто стає свідомий своєї духової прикмети та почуття вічності, той не приважується по-нерозумному до змінливих явищ світа, а воїми елементами розвиває свої духові прикмети і наближується до Бога.

НЕ ПАДАТИ ДУХОМ, ЗАКЛИКАЄ ПРЕЗИДЕНТ А. ВОЛОШИН

ЗАГРЕБ. — „Вістник Українського Товариства Просвіти у Загребі“ подає, що дня 23, березня прибув до Загребу д-р Августин Волошин, президент Карпатської України. Повитала його між іншим і українська студіююча там молодь, заявляючи йому, що вона готова на поклик Батьківщини і віддає свої сили до розпоряджистости уряду Карпатської України. На те була така відповідь: Працювати невідно над справою визволення України й бути готовим до вирішальних подій. А тепер не падати духом, лише ще дужче хотіти й працювати над здійсненням наших святих Ідеалів.

ЗБІГЦІ, ЩО В ЮГОСЛАВІЇ

ЗАГРЕБ. — В Югославії перебуває ще понад 350 біженців з Карпатської України. Між ними є багато героїських Січовиків, що не змогли пробитись до Армії в карпатські верхи. Коли 200 біженців перебуває покищо в найбільшій українській колонії в Бачці, в Керестурі. Найновіші українські скитальці мають незломну віру в величне будуче української нації й рвуться до дальшої боротьби за Україну. Це люди чину. Так про них пишуть ті, що їх бачили і з ними розмовляли.

ПРОТИ „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

ЛЬВІВ. — Польська влада завдає щораз нові удари „Рідній Школі“. Як відомо підчас Різдва не дано дозволу на коляду для „Рідної Школи“. Тепер не могла „Рідна Школа“ добитись дозволу на „писанку“. Більша частина енергії цієї так важної народної установи є тепер звернена на боротьбу — з перешкодами польської влади. Українська імміграція повинна на це пам'ятати, коли складає жертви на Рідний Край. „Рідна Школа“ просить це пригадати.

ПРОТЕСТ ПРОТИ МАДЯРСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ.

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає, що його представник передав в англійському міністерстві закордонних справ заяву-протест усіх національно-політичних організацій в Польщі проти окупації Карпатської України мадярами. Рівночасно звернулося Українське Бюро до провідників усіх англійських партій з проханням піднести ту справу перед британським урядом.

„ДОКУМЕНТИ“ ПОЛЬСКОСТІ.

ПЕРЕМІЩЛІВ. — Польська Агенція Телеграфічна розтрубила по світі, що знайшла „історичні документи“ того, що західно-українські землі, це польські землі. Ось вони: в селі Траки, перемиського повіту, знайшли „косцьельне акти“ і метрики зперед 200 років, а ці документи є писані по польськи. На тім опирає польська пропаганда те, що Галичина — це справжня Польща!

ЩО БУДЕ З ДАНЦІГОМ?

ВАРШАВА. — Польська преса далі виписує грубими буквами, що „не дами Гданьська, ані Поморжя“ і відгрожується Німеччині війною, якщо вона хотіла забрати Данціг. Та одночасно ведуться тайні переговори з Німеччиною, щоб прилучення Данцігу до Німеччини відложити, а зглядно зліквідувати цю справу шляхом обоїлних уступок.

ТАКИ ХОЧЕ ЗАБРАТИ.

БЕРЛІН. — По обидвох боках Помор'я є сконцентровані великі військові сили. З одного боку німецькі, а з другого польські. Та не думають, що приїде між Польщею і Німеччиною до справжньої війни, хоч нацисти виразно говорять, що Німеччина мусить мати Данціг і Помор'я. Але на це можна ще пождати.

МАНІФЕСТУЮТЬ „ПРИЯЗНЬ“!

ЛЬВІВ. — В Ужюку, на границі між Галичиною і Карпатською Україною, відбулася, як подає польська преса, „сердечна маніфестація польсько-мадярської приязні“. Обнімались, цілувалися і виголосували промови — комбатанти обидвох народів.

РУМУНІЯ І ПОЛЬЩА РАЗОМ.

ВАРШАВА. — Як хто нападе на Польщу то Румунія буде боронити її з полудня. Очевидно перед Німеччиною. І буде одна команда для обидвох: польська. Таке принаймні розголошують.

СОВЕТИ СПЕКУЛЮЮТЬ.

ЛОНДОН. — Англія далі „окружує“ Німеччину і Італію. Обіцяє оборону незалежності Голандії, Швейцарії й Данії. Веде переговори з Туреччиною і докладає усіх засобів, щоб дістати Совети. Але ті останні все ще стягаються виступити отверто проти Німеччини, бо хочуть, щоб Англія і Франція ще більше себе заангажували.

СВОБОДА ("LIBERTY")
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Address: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РЯТУЙ МЕНЕ БОЖЕ, ВІД ПРИЯТЕЛІВ

Вісти з Європи про творення анти-німецького блоку держав постійно підкреслюють з одного боку бажання держав цього блоку втягнути до нього більшовицьку Росію, а з другого якісь ближче неозначені перешкоди до затвердження російського членства в цьому блоку. Цього роду політична гра викликає в світі враження дивацтва: як це так може бути, що держави хочуть приступлення Росії, а рівночасно не хочуть?

Цікаве пояснення для цього дивного явища можна знайти в замітній статті бувшого агента й генерала більшовицької армії В. Г. Кривіцького в відомій американській тижневик "Сатердей Івнінг Пост". Стаття малює відношення московського диктатора Сталіна до Іспанії в час повстання генерала Франка. Сталін спершу зняв до мадридського уряду таке саме ставлення, яке зняли держави Англії й Франції, себто повної неутраляності. Однак, з часом Сталін довідався про великі резерви золота мадридського уряду, які той уряд готов був ужити на закупку амуніції. Сталін рішився змінити свою політику.

До того в його голові зродилася думка захопити повну контролю над урядом в Іспанії, керувати ним відповідно до свого інтересу, а на випадок перемоги Мадриду зробити постійний союз з Іспанією й звідти шахувати Францію й Англію.

Це була очевидно чистісінька імперіалістична авантюра, авантюра за поширення впливів російської імперії. Перед світом думав Сталін закрити її маскою всевітньої революції, яку то маску цей Сталін уже давно закинув, на превелике невдоволення рянних комуністів. Тепер він мав свою російську імперіалістичну політику в Іспанії представляти комуністам по світу як відродження всевітньої революції: мовляв, попірання мадридського уряду це було ширення комуністичної революції в Іспанії, за котрою при перемозі піде революція в інших державах західної Європи.

У цей спосіб більшовицька Росія станула по стороні мадридського уряду... Вона давала йому амуніцію, очевидно за золото. Давала й летунів та інших військових людей. Однак всім їм Сталін давав раду, "держатися оподалік від артилерійського огня", себто падати свої сили. Сталін з часом захопив у свою необмежену контролю мадридський уряд і цей на його приказ десяткував усіх, кого десяткувати казала Москва.

Як покінчилася ця політика, звісно. Росія мала золоті збори, але заприязнений з нею Мадрид програв війну. Лютий московський диктатор однак не прийняв на себе вини й відповідальності за ці наслідки: звичаєм сатрапів він зложив вину на інших: заманив в Росію московських і навіть еспанських провідників і розправився з ними по сталінськи.

Так виглядала допомога більшовицької Росії для лоялістичної Іспанії. З цієї допомоги тепер тягнуть начасу лекцію всі ті, що хотіли б бути в Росії якими союзниками. Може би вони й згодилися на союз з Росією, але памятають на кавказький звичай, котрий каже гостя щедро витати в своїй хаті, але поза хатою дозволяє його ограбити й зарізати.

ВІДОЗВА ПОЛК. А. МЕЛЬНИКА

Українська Пресова Служба розіслала таку відозву полк. Андрія Мельника, голови проводу Українських Націоналістів:

Українці! Націоналісти!

15. березня 1939 року Союз Карпатської України проголосив її Державність! Ледви пролунали рішення, що во їм вписалися золотими буквами в історію Соборної України, вже в границі Карпатської Української Держави вдерлися наїзди мадярські війська.

Ім негайно ставлять чоло українських націоналістів — Карпатська Січ. Почався нерівний змаг.

Трупом білим Героїв вкрилася рідна земля, зросилася їх святою кровю, що глибоко влилася в серця всіх українців та хоча сповнила їх боєм великим, протеж дала могутність, та за біль — віру й надію та захищати гордість, що є в Україні борці, яким честь нації вища за все земське!

Нація, яка має таких синів, що майже голіруч, без належного військового вишколу, протиставилися наїзникам і в рідній землі, — є вічною, є безсмертною. Остаточна перемога завжди мусить бути й буде її. Перемога Соборної Української Національної Ідеї! Не радитиме наїзник українською землею, бо по віки не погасне смолоскип Ідеї Визволення, заткнений на верхах карпатських гір! Боротьба наша йде далі проти всіх окупантів української землі! Її остаточна мета: Самостійна Соборна Українська Держава Києва, Львова, Ужгороду — Хусту й Чернівців! Тому горі чол! З великого болю родиться нове життя!

Як смерть Вождя Евгена Коновальця, так героїчна боротьба "Карпатської Січі" в один непоборний монологіт закупає й зцементує наші лави, щоб це могутнє єдиним національно-революційним фронтом ударити на окупантів української землі.

Все, що було можливе, було зроблено, щоб удержати Карпатсько-Українську Державу. Факт хвилевої ворожості перемоги всеж другою своєю сторінкою — жертвенною боротьбою націоналістів "Карпатської Січі", створив незмірну пошану серед народів усього світу до боротьби української нації за її Ідеал незалежності і соборності.

Чин Карпатської України потвердив ту правду нашої програми, що тільки власні сили, а не чужа поміч вирішать справу визволення української нації. Він доказав зай-

вий раз слушність нашої думки про те, що єдина сила, а ніж міжнародні оманив гасла, хоч би про самовизначення, має значіння в світі. Він показав, що є слушною наша теза, що зовнішньо-політичні українські концепції мусять бути власноспідметні, окремі, а тільки посередньо звязані таким чи іншим укладом міжнародних сил, які тільки в означених точках можуть сходиться з нашою концепцією.

Українці! Націоналісти!

Перед нами затяжна боротьба! Станьте на висоті завдання, покажіть себе гідними

ГОСТІ З ХУСТУ

(З мого римського щоденника).

Першим приїхав до Риму о. Будик, бувший ігумен Ужгородського, а потім Хустського монастиря оо. Василіан. Кілька днів пізніше приїхали преосвященний Діонізій та його секретар о. Ст. Решетилло, очевидці трагічних подій Карпатської України. Чи треба згадувати, з якою жаждою ловили ми кожне слово, важили кожний мимовільний вислів людей, що звикли до великої внутрішньої дисципліни і намагалися служити своєму народові в світлі тих універсальних ідеалів любови і всепрощення, що їх наказує християнська церква. Вони не знаходили слів захоплення і подиву до героїзму Січовиків, що майже беззбройні, боролися так мужньо честь і славу Карпатської України. Преосвященний Нярдій був в Карпатській Україні делегатом Апостольської Столиці й мав при собі дипломатичний папський ватиканський Держави. І з тим більшою цікавістю прислухувалися ми до його оповідань про те, як "лицарські" воїни католицької Угорщини, що минулого року влаштували в Будапешті євхаристичний конгрес, поводитися з Апостольським делегатом...

Мадярське військо, — оповідали мені хустські гості, — увійшли до Хусту 16. березня, в четвер, в 4 годині пополудні. Цей і наступний день преосвященного Нярдія залишили в спокої, але з вікон єпископського будинку було видно, як мадярські воїни мордували захоплених Січовиків, примушуючи їх тримати звязані руки догори та немилосердно їх били. Коли хто з них млів від муки, його відливали холодною водою, щоб потім розпочинати наново мордування...

В тій хвилі почувся тупіт коней.

— Приїхали, — крикнув Окул — наша добич приїхала. В хату ввійшло троє людей. Один низенький, горбатий, був одитий по монашому. Кінці клубока, підв'язані під бороду, закривали черти його лица. Другий був високого росту, з остро-кінчатою головою, довгим носом і вибухливими очима. Третій був слуга. Господар, розпорядившись щодо коней, сів на лавку і знявши мішок, положив побіч себе, розглядаючись тривожно Господина запросила подорожних перекусити та поставила перед ними миску пісної страви і ячмінну кашу, бо була п'ятниця. Купець добув з мішка горілки, випив враз з монахом, і набравши відваги, зачав розмову з присутніми.

— Звідки їдете? — спитав купець. — Ми чужосторонні, сказав Урман — з царської землі їдемо в Москву за торговими справами. — Чей не перший раз у нас, — спитав купець — коли по нашому знаєте говорити? (Далі буде).

впавших братів! Скріпіть ще могутніше нашу боротьбу й як сказав великий Мазепа: Всі в один гуж, в один такт, щоб було одно стадо й один пастир! Остаточна перемога наша! Всі під пропори Українського Націоналізму!

Вислови признання і вдячності Твоєї, Український Народе, для Борців Карпатської України — від Організації Українських Націоналістів, виразники Твоєї волі!

Слава Героям Карпатської України!

Хай живе Самостійна Соборна Українська Держава!

Горі чол! Слава Україні!

Андрій Мельник, в. р., Голова Проводу Українських Націоналістів.

го делегата. Капітан відповів, що ці бажання Владика він перекаже до Будапешту, але одночасно загрозив, що коли преосвященний Нярдій наважиться не прийняти — "запрошення", то його силою повезуть до Будапешту.

Пополудні цей самий капітан знову прийшов (в годині 5) і приніс телеграму нібито від міністра віроісповідань, що нібито "дозволяє" Владика приїхати до Будапешту разом із секретарем та покінчити свої найбільш конечні справи. Дозволялося йому в тій телеграмі також вже і Службу Божу відправляти.

Другого дня, в четвер, Владика все залишався під дуже суворим доглядом. В п'ятницю в 8 годині рано приїхало жандармське авто і повезло Апостольського делегата, як якого злодія, в супроводі кількох жандармів, з Хусту до Будапешту. В попередніх переговорах було усталено, що мали везти з Хусту тільки до залізничної, але замість того, не вважаючи на протести Владика, повезли його автом аж до самого Будапешту, куди приїхали пів до дев'яти вечір. Та коли Владика удався до міністерства віроісповідань, йому дано відповідь, що міністер його зовсім не кликав і не має з ним про що говорити. Тоді Апостольський делегат вдав до Ватиканської Нунціатури, де його разом із сек-

ретарем прийняв дуже сердечний папський нунцій Анджело Ротта, який негайно заінтерв'ював в міністерстві. Другого дня в суботу вранці, до нунціатури, де спинився Апостольський делегат, приїхало міністерське авто з урядовцем, що від імені міністра мав перепросити преосвященного Нярдія та просити його на розмову. Під час розмови міністер, левна річ, змивав з себе всяку вину за порушення честі й гідності Апостольського делегата, але не дав записки, що люди, які ту честь порушили, будуть покарані.

Преосвященний Нярдій, що мав високу честь бути Апостольським делегатом і користуватися правом недоторкості, що, крім його єпископського сану, дає йому його дипломатичний ватиканський пас, — мав в очах мадярів одну велику — непростиму — хибу, що він дуже любив карпатоукраїнський нарід, який нараз так стихійно потягується до світла національного самовизволення... і, що не вважаючи на своє мадярське ймення (накинене його родичами мадярами ще за старої Австро-Угорщини, що в той час змадяризували чимало українських родин, затриману у грудях українське серце. Та цікаво, що на те скаже новий Папа!

Евген Онацький, Рим.

ВІДВІДИНИ ПОЛЬСЬКОГО МІНІСТРА

(Ужбюро) Лондон, 5. квітня. У зв'язку з приїздом до Лондону польського міністра справ закордонних полк. Бека, дня 3. квітня, англійська преса дуже широко розписалася про східно-європейські справи. У зв'язку з ними українське питання прибрало особливий ваги. Його згадувано не тільки в пресі, але і в дебатах в парламенті, та оскільки можна вірити поголоскам, також в офіційних розмовах з польськими представниками.

З хвилею проголошення гарантії польської незалежності британським урядом зросло також в Англії зацікавлення внутрішнім положенням в Польщі.

Різку зміну англійської закордонної політики, особливо у відношенні до Німеччини спричинили останні події в Чехо-Словаччині, згідно окупації Чехії та Моравії Німеччиною. Британський уряд дівстав повну піддержку не тільки урядових партій, але й всьї опозиції. Натомість деяка частина преси поставилася до кроку уряду з резервом. Відноситься це головню до коментаря лорда Бівербрука.

"Маємо нові зобов'язання пише Сандей Експрес з дня 2. квітня — чи хочемо, чи ні, будемо машерувати в обороні границь Польщі, як який ворог переступить через них ногою, так ми приобіцяли. Це дуже важне зобов'язання! Границі Польщі обнімають 3,500 миль! Отже, коли ми вже до того дійшли, що треба буде за Польщу життя віддавати, то принайменше постараймося дещо більше провідати про цей край".

"Польща має біля тридцять п'ять мільйонів населення. Але

того числа треба з кожним роком додати нових п'ятсот тисяч, бо населення Польщі здорове й плодове. Але десять мільйонів з того населення, себто близько одна третина, це зовсім не є поляки, ані не говорять по польськи..."

Обговорюючи даліше внутрішнє положення Польщі, автор статті присвячує чимало місця й українцям, які "ведуть завзяту пропаганду за відірвання від Польщі та за створення великої, незалежної Української Держави. Українці в Польщі не є комуністами — пише далі автор статті — але вони бажають злуки з тими двадцять мільйонами українців, що обробляють землю за сусідньою межею, в Соведах..."

Стаття кінчиться натяком на слова маршала Фоша: "Поляки не бояться війни. Вони завдячують своє існування, як незалежної нації, останній війні. Може це й причина, чому Фош висказався, що границі Польщі напевно спричинять другу війну. І коли ми вже зобов'язалися обороняти тіх границь, то молим Господа, щоб Фош помилявся..."

Ріжниця.

Два визначні артисти сиділи за столом і розмовляли на тему мови, яка вона неточна.

— Возьмімо, наприклад, такі загально поширені слова як "багато" і "мало". Чи можна подати дефініцію, яка ріжниця між ними?

— Чому ні? Возьмімо цеглу. — Якто цеглу? — Коли хочеш одного цеглоу збудувати дім то це мало, коли один впаде тобі на голову, то це багато.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаю до відома урядникам і членам ВІДДІЛІВ 9, 31 і 228 УКР. НАРОД. СОЮЗУ В ST. CLAIR, PA., що:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

тих відділів відбудуться

В НЕДІЛЮ, 23. КВІТНЯ (APRIL 23, 1939)

в годині 2. пополудні

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. НИКОЛАЯ, МОРИС СТРИТ, СТ. КЛЕР, ПА.

Усі урядники й члени згаданих відділів повинні обов'язково прийти на ці збори, бо є важні справи до поладження. Д. Капітула, предсідник гол. контрольного комісії У. Н. Союзу

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина друга.

(57)

Тоді опальні і ті, що до них пристали, побачивши, що не дорівнюють їм силою, втекли лісами в українські міста і пристали до нас. Тепер сидять в землянках і з того живемо, що кого на дорозі ограбимо, або на двір опричний нападемо. Перше було мало що не голі і босі, а тепер і одиті, і ситі і на конях.

— Ну, не завіси ситі, — сказав Окул. — Бувало і так, що голодна ватага доминається в нас — атамани харчу: "корми людей, кажуть, а то тебе змо". Не великий рух був у Литві задля війни. А ось тепер коли цар помирився з Литвою, то й зачали торговельні людонки їздити.

— Та й тепер виждаємо двох — сказав Урман. — О-

ноді купець під вогнем сказав: буде їхати з Києва купець, а з ним монах. Ось ми їх і ждемо.

— То ви і монахів не пропускаєте? — спитав Кудеяр. — Монахів? — сказав Окул — кожог нам і подушити як не монахів. У кого гроші, у кого всяке добро, як не у них!

— Ось, — сказав Урман — тебе і не доторкнуться, бо ти вертаєш з пологоу.

— У тебе — сказав Окул — коні майже ніг не чують від ханських дарунків. Колиб ти не був полонником, то би й не переїхав. У нас така постанов від давня водиться: полонника, що вертає з пологоу, не годиться нападати, хоч би він цілий віз золота мав, бо

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ У ДНЯХ ВІД 13. ДО 16. БЕРЕЗНЯ 1939 РОКУ В ГОТЕЛІ ЛЯ САЛ У ШКАГО, ІЛЛ.

(2)

Ці 952 суспендовані, а не прийняті наново члени, були такі: 235 членів залишили організацію, коли по році переходу з Молодечого Департаменту до старших, скінчилася їх однорічна безплатна вкладка. 194 члени мають ще резерву на своїх грамотах, а решта, це члени, які були прийняті до організації впродовж останніх кількох років.

Треба тут ствердити, що справа суспензи членів представлялася в 1938 році ще гірше, як це було в 1937 році. Бо в 1938 році суспендовано коло 400 членів більше як у попередньому році. Тому ця справа суспензи членів являється тепер для нашої організації одною з найважливіших проблем, на розв'язку якої нам треба звернути надзвичайно пильну увагу. Бо коли мова про нашу організаційну працю в 1938 році, то можна сказати, що вона видала досить гарні успіхи. Одинокі відемна сторінка цієї праці, це якраз завелика суспенза членів. Ми беремо це під увагу, що суспенза членів мусить бути, та що її не можна цілком усунути. Але певним є, що її можна зменшити, й то навіть значно зменшити, як-що ми докладали б у тому напрямі більше праці і більше старань. Бо звичайно так буває, що ці відділи, які не приєднують нових членів, подають не раз до суспензи більше членів, які ті, що працюють над організуванням членів. Бо де нема праці над розбудовою відділу, там її не видно ані при організуванні нових членів, ані при задержанні тих, що вже є в організації. Тому нам треба на кожних зборах, і взагалі при кожній нагоді підносити цю справу, писати про неї і говорити та представляти так довго, аж доки ми не виробимо серед членства й відділових урядників відповідного розуміння ваги цієї справи.

Досі ми потрапили заціпити вже серед членства принаймні в малім степені вагу нового бізнесу, потребу приєднування нових членів. Тепер потрібно, щоб принаймні в такому самому степені було вироблене в нас розуміння ваги збереження старого бізнесу, розуміння, що праця над вдержанням члена при організації є таксамо важною, як і праця над приєднуванням нових членів. Бо щоб організація могла як слід розвиватись, то одна й друга праця повинна йти в парі.

Рух членів Молодечого Департаменту за 1938 рік.

З початком січня 1938 року було всіх дітей	8,039
У 1938 році: прийнято нових	1,494
прийнято наново	311
прийнято з переступними листами	94
прийнято з інших клас	25
Разом	9,963

У 1938 році: суспендовано	783
відійшли з переступними листами	107
відійшли до повнолітніх членів	715
відійшли до інших клас	22
відійшли на безплатне продовження	12
відійшли на виплачене забезпечення	4
відійшли зо зворотом у готівці	48
померли	12
Разом	1,703

Коли відіємемо 1,703 від 9,963, дістанемо загальне число дітей з кінцем грудня 1938 року 8,260

Діти були забезпечені в таких класах:

У класі I. Молодечого Департаменту	5,650
У класі II. Молодечого Департаменту	1,753
У класі III. Молодечого Департаменту	857
Разом	8,260

Повища табеля виказує, що в 1938 році прийнято нових дітей 1,494. Отже в тому числі є 128 дітей, які перебрано зо Згоди Братств при злучі цієї організації з У. Н. Союзом, а 1,366 дітей були зорганізовані як нові члени. Хотят впродовж 1938 року прийнято всіх дітей разом 1,494, то однаке загальне число членів Молодечого Департаменту збільшилося дуже мало. Бо коли порівнати загальне число членів з кінця грудня 1937 року, яке виносило 8,039, з числом членів з кінця грудня 1938 року, яке знова виносило 8,260, то з того порівняння бачимо, що Молодечий Департамент зріс тільки на 221 членів. Що зріст був такий незначний, то на це зложились дві причини. Одна, це перехід 715 дітей з Молодечого Департаменту до старших, а друга, це суспенза 783 дітей, з яких було прийнятих наново тільки 311. І знова тут можна завважити те, що при повнолітніх членах, а саме, що впродовж 1938 року було суспендованих дітей більше, як у 1937 році. Щоб зарадити цьому лихові, то треба нам усім головним урядникам слідкувати пильно по своїх округах за рухом членів, і на кожну відемну й слабу сторінку цього руху відповідно протиділати.

Загальний рух повнолітніх членів і дітей за 1938 рік.

Загальне число всіх повнолітніх членів і дітей збільшилося у 1938 році на 1,887, бо з кінцем 1937 року було всіх забезпечених у Союзі 30,816, а знова з кінцем 1938 року 32,703. Та крім тих 32,703 повноправних членів, У. Н. Союз

має ще таких членів, які є на безплатному продовженні, або на виплаченому забезпеченні. Число тих членів виносить 939. Всі члени були забезпечені на загальну суму \$23,466.438.70.

Організування нових членів.

Хотят в 1938 році приєднано до У. Н. Союзу більше членів, як у котримнебудь році за час останніх 10 років, то все таки, коли переглянути імена організаторів, урядників і членів, ми переконаємося, що праця організування нових членів полягала на одиницях. Значить, загал урядників і членів не брав участі в тій праці, а тільки поодинокі урядники й члени невеликого числа відділів.

І коли в У. Н. Союзі є тепер якісь недомагання, коли У. Н. Союз не розвивається з таким розмахом і з такою силою, для якої він має добру підставу і всі можливі дані, то діється це тільки тому, що маємо замало працівників, що ввесь тягар праці спочиває на малому числі урядників і членів.

А якраз тепер є найменше причин на такий стан справи. Тепер є власне багато причин на те, щоб праця організаційна була поширена на якнайбільше число урядників і членів. Бо впродовж останніх двох років усунено майже всі ті перешкоди, які, на думку урядників і членів, утруднювали приєднування нових членів. Уділювання дивіденди вже по двох роках членства, звільнення родженої тут молоді від оплати за „Свободу“, фінансова поміч при творенні відділів молоді, та спортових дружин молоді, а також поміч всякої зорганізованої активності Союзової молоді, знижка відсотків від позичок на членських грамотах, отсе ті привілеї, з яких користають тепер члени, а яких ми колись домагались, бо вважали їх конечними для уможливлення і улешнення праці в організуванні нових членів, а зокрема молоді до У. Н. Союзу.

Отже У. Н. Союз старається задовольнити всі членські вимоги надаванням все нових привілеїв. А нам тільки потрібно ці привілеї відповідно використати для пропаганди за приєднування нових членів. Нам тільки потрібно більше охоти й почуття обов'язку, а успіх буде запевнений. Що успіх можна досягнути, то на це ми маємо чимало прикладів з організаційної праці в поодиноких місцевостях. Бо були такі місцевості, з яких колись було трудно дочекатись і одної членської аплікації від відділу чи відділів. На запит, чому тих аплікацій нема, ми діставали завжди одну й ту саму відповідь, що, мовляв, трудно зорганізувати нового члена. Та показалося, що коли якийсь урядник відділу взявся серйозно до організаційної праці, то потрапив дістати не одного члена, але десятки членів у тій самій місцевості й в тій самій відділі. Це тільки показує, що де є праця, там мусить бути й успіх. Це значить, що де є праця, там нема місця на невдачу.

Понижче подаю числа відділів і число приєднаних ними нових членів. У цьому списі відділів ми знайдемо такі відділи, які приєднали більше число нових членів. Знайдемо й такі відділи, які приєднали по кілька членів, або тільки по одному. Та є 121 таких відділів, яких не можна знайти в цьому списі. Значить, вони не потрапили зорганізувати впродовж цілого року навіть по одному членові. Це є головню ті відділи, які майже постійно не виказують ніякої праці. Бо приєднати бодай одного члена за цілий рік, це вже невелика й нетрудна робота. Навіть серед найтяжчих обставин можна дістати члена, якби тільки в нас не було місця на байдужність, якби тільки ми заступили її бодай крихіткою охоти до праці.

Відділи й їх праця у 1938 році.

Відділ 204 приєднав 190 членів; від. 291 — 141 членів; від. 175 — 77 членів; від. 94 — 72 члени; від. 239 — 66 членів; від. 361 — 64 члени; від. 20 і 183 — по 57 членів; від. 102 — 48 членів; від. 393 — 46 членів; від. 238 — 45 членів; від. 292 — 44 члени; від. 251 — 43 члени; від. 7, 167, 230 і 389 по 38 членів; від. 164, 280 і 334 по 35 членів; від. 274 — 34 члени; від. 277 — 33 члени; від. 71, 76 і 221 по 28 членів; від. 223 — 26 членів; від. 380 — 24 члени; від. 243, 254, 348 і 356 по 22 члени; від. 125, 147 і 200 по 21 членів; від. 63, 350 і 390 по 20 членів; від. 176 — 19 членів; від. 364, 379 і 391 по 17 членів; від. 22, 48, 203, 219 і 375 по 16 членів; від. 123, 343 і 395 по 15 членів; від. 112, 130, 142, 146, 150, 262, 295, 302, 415 і 417 по 14 членів; від. 128, 144, 155, 252, 264, 310, 338, 387 і 416 по 13 членів; від. 1, 53, 59, 271 і 358 по 12 членів; від. 5, 11, 29, 186, 261, 359, 369 і 397 по 11 членів; від. 42, 65, 83, 121, 180, 191, 217, 253, 347, 353, 371 і 394 по 10 членів; від. 70, 106, 157, 260, 282, 305, 374, 398 і 399 по 9 членів; від. 85, 86, 100, 138, 156, 247, 259, 281, 300, 321, 324, 330, 370 і 406 по 8 членів; від. 15, 30, 34, 57, 64, 67, 210, 304, 312, 319, 325, 333, 388 і 414 по 7 членів; від. 9, 45, 109, 140, 143, 163, 185, 213, 218, 235, 276, 293, 331 і 367 по 6 членів; від. 49, 84, 118, 170, 178, 192, 206, 233, 234, 237, 266, 267, 270, 272, 286, 341, 365, 376, 403 і 418 по 5 членів; від. 39, 54, 73, 104, 110, 124, 141, 154, 173, 182, 222, 268, 299, 344, 346 і 385 по 4 члени; від. 2, 8, 28, 33, 36, 77, 96, 98, 99, 119, 126, 127, 132, 133, 136, 139, 151, 165, 168, 194, 273, 284, 298, 301, 320, 336, 396 і 402 по 3 члени; від. 10, 16, 19, 23, 24, 25, 56, 60, 87, 105, 116, 135, 149, 161, 171, 193, 195, 205, 236, 245, 283, 284,

Друга частина відноситься до виплат на інвестиції, обниження вартості реальностей, видатки на реальностях і виплати з адміністративного фонду, які подаю в подрібних позиціях:

	Mortuary Fund	Disability Fund	Miscellaneous Trust Funds (Nat'l, Orph's, Concord)	Juvenile Fund	Expense Fund	Totals
Amounts brought forward	\$4,461,705.25	100,840.62	288,950.42	473,852.17	537,896.52	5,863,244.98

Disbursements from January 1, 1938 to December 31, 1938.

Death claims	187,902.47			3,202.00		191,104.47
Permanent disability claims		21,516.00				21,516.00
Surrender Values	34,274.71			1,316.07		35,590.78
Dividends to members	46,155.11			741.50		46,896.61
Orphans Fund			21,684.00			21,684.00
National Fund			5,181.61			5,181.61
Transfer of equities to Adult Dept.				6,660.00		6,660.00
Total benefits paid	268,332.29	21,516.00	26,865.61	11,919.57		328,633.47
Commissions and fees on payment by members				15.12	19,333.41	19,348.53
Compensation of managers and agents not paid by commission for services in obtaining new benefit protection				3,179.25	9,985.00	13,164.25
Field supervision and traveling expenses					2,973.43	2,973.43
Grants to New Branches					125.00	125.00
Medical examiners' fees \$200.00, Inspection of risk \$3,666.00				4.00	3,862.00	3,866.00
Salaries of home office employees, No. 10				4,233.59	3,729.05	7,962.64
Salaries and all other compensation of officers, trustees and committees					9,900.00	9,900.00
Traveling and other expenses of officers, trustees and committees					6,488.82	6,488.82
Insurance Department fees					515.50	515.50
Rent including \$6,000.00 for society's occupancy of its own building					6,000.00	6,000.00
General office maintenance and expense				16.29	2,169.85	2,186.14
Advertising, printing and stationery				877.79	6,050.15	6,927.94
Postage, express, telegraph and telephone				300.00	4,300.22	4,600.22
Lodge supplies				254.57	871.91	1,126.48
Official publication				5,700.00	43,140.00	48,840.00
Expense of Supreme Lodge meeting					3,798.47	3,798.47
Legal expense in litigating claims					60.00	60.00
Other legal expenses	209.83				496.16	705.99
Furniture and fixtures					127.11	127.11
Taxes, repairs and other expenses on real estate	94,497.57	488.14	5,272.14	4,861.69		105,119.54
Actuarial and investment service expense				175.00	4,425.18	4,600.18
Bonds of Supreme Officers					506.25	506.25
Robbery Insurance and Rent of Safe Vault					111.00	111.00
Federal and State taxes on wages paid				163.59	528.17	691.76
Concord Fund			764.63			764.63
Maintenance of Printing Plant					987.05	987.05
Gross loss on sale or maturity of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	439.58					439.58
(b) Bonds	3,639.13			4.80		3,643.93
Gross decrease, by adjustment, in book value of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	16,461.14		247.50	100.00		16,808.64
(b) F. H. A. Mortgages over par	1,809.94					1,809.94
(c) Printing Plant and Book Inventory					2,031.54	2,031.54
Total Disbursements	\$ 385,389.48	\$22,004.14	\$ 33,149.88	\$ 31,805.26	\$132,515.24	\$ 604,864.00
Balance before transfer	\$4,076,315.77	\$78,836.48	\$255,800.54	\$442,046.91	\$405,391.28	\$5,258,380.98
Increase by transfers					19,866.04	
Decreased by transfers	386.25		19,479.79			
Balance	\$4,075,929.52	\$78,836.48	\$236,320.75	\$442,046.91	\$425,247.32	\$5,258,380.98

SUMMARY OF TRANSFERS

Date of transfer	From the	To the	Amount
April 30, 1938	Orphans Fund	Administration Fund	\$19,479.79—Section 47 of By-Laws
Dec. 31, 1938	Mortuary Fund	Contingent Fund	386.25—Section 47 of By-Laws

Виплати адміністративного фонду старших членів і молодечого департаменту за 1938 рік.

Українська Пресова і Книжкова Сп. за орган і ти- жневик	\$48,840.00
Нагороди секретарям	19,348.53
Нагороди за нових членів	12,363.00
Платня головного уряду	9,900.00
Платня помічних сил	7,962.64
Друки і праці в друкарні при зладженню виказів і т.п.	6,752.94
Кошти подорожей і репрезентації, гол. урядників	6,488.82
Чинш за офіси У. Н. Союзу у власнім домі	6,000.00
Почта	4,007.49
Кошти річного засідання головного уряду	3,798.47
Актур за оцінку грамот і інші праці	3,670.18
Лікарі за нових членів	3,666.00
Спортова акція	2,973.43
Мальовання і направи власного дому	2,054.00
Обниження вартості машин (DEPRECIATION 10%)	1,330.34
Відзнаки, книжечки і інші прибори для членів	1,126.48
Прибори для друкарні	932.76
Податок, вода, світло і опал на реальностях	902.23
Нагорода предсідникам і касіерам	801.25
Кошти правні при інвестиціях	730.00
Обниження вартості книгарні (DEPRECIATION 10%)	701.17
Телефон і телеграми	592.73
Асекураційні департаменти стейтів за лайсенси і звіти	515.50
Бонди головного уряду	506.25
Справи правні	496.16
Стейтовий податок за робітників (UNEMPLOYMENT INSURANCE)	482.29
Дивіденда членам (мол. деп.)	296.60
Федеральний податок за робітників (SOCIAL SECURITY)	209.47
Головний лікар	200.00
Зладження статистики стану членів для оцінки гра- мот	200.00
Оголошення і друки	175.00

Прибори для канцелярії У. Н. Союзу	127.11
Нагороди молодечим відділам	125.00
Друки, оправа книг і т. п.	110.14
Кошти правні при виплаті посмертних азпомог	60.00
Обезпечення від грабунку	56.00
Чинш банкової скритки на вартісні папери	55.00
Винайм і направи рахункових машин	54.29
Обезпечення робітників від нещасних випадків (COMPENSATION)	22.00

Разом \$148,633.27

Виплати народного фонду в 1938 році.

Поміч Карпатській Україні	\$1,500.00
Обеднання на видавництва	850.00
Стипендії для української молоді в Америці	1,150.00
Визвольна боротьба	500.00
Рідна Школа	250.00
Сиротинець у Філадельфії, Па.	150.00
Українська вища школа в Стенфорді, Конн.	150.00
Поміч Лемківщині	150.00
Інваліди	100.00
Просвіта	100.00
Політичні в'язні	100.00
Потерпілим від повені	56.61
На видавництво берестейського договору	50.00
Музей визвольної боротьби в Празі	50.00
Національний музей у Львові	50.00
Поміч сиротам у Львові	50.00
Українська школа в Шікаго	25.00

Разом \$5,181.61

Разом розхід за 1938 рік був на \$604,864.00, а загальний маєток організації виносив \$5,258,380.98.

(Дальше буде).

287, 296, 311, 323, 342, 363, 372, 383, 400 і 410 по 2 члени; від. 12, 17, 21, 35, 37, 43, 50, 51, 52, 61, 75, 79, 80, 82, 88, 90, 92, 97, 101, 111, 117, 120, 122, 129, 137, 148, 158, 162, 184, 188, 196, 198, 202, 208, 211, 225, 226, 232, 241, 246, 255, 265, 289, 294, 306, 316, 317, 318, 322, 329, 332, 339, 351, 357, 404 і 407 по 1 членові.

Рух щодо числа відділів.

З початком 1938 року було всіх відділів 390. Упродовж 1938 року організовано отсі нові відділи: Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 128 в Кліфтон Гайтс, Па.; Бр. Пр. Тройці, від. 261 в Юнгстаун, О.; Тов. Прут, від. 356 в Річмонд, Міш.; Бр. Св. Юрія, від. 380 в Бейон, Н. Дж.; Тов. Любов, від. 387 в Вілімантік, Конн.; Тов. Запороже, від. 389 в Ейл, Міш.; Тов. Українська Ліга, від. 391 в Ен Арбор, Міш.; Тов. ім. Миколи Міхновського, від. 393 в Шікаго, Ілл.; Тов. Волинь, від. 394 в Ленсінг, Міш.; Тов. Тризуб, від. 395 в Арнолд, Па.; Дівоче Тов. від. 397 в Нью Йорку, Н. Й.; Тов. ім. Євгена Коновальця, від. 398 в Шікаго, Ілл.; Тов. Запорозька Січ, від. 399 в Ньюарку, Н. Дж.; від. 402 в Дурей, Па. (Згода Братств); від. 403, 404, 406, 407, 410 в Оліфанті, Па. (Згода Братств); від. 405 в Діксон Сіті, Па. (Згода Братств); від. 408 в Скентон, Па. (Згода Братств); від. 409 в Донмор, Па. (Згода Братств); від. 411 в Олд Фордж, Па. (Згода Братств); від. 412 в Глен Лайон, Па. (Згода Братств); від. 413 в Вілкс Бери, Па. (Згода Братств); від. 414 в Нью Гейвен, Конн.; Тов. Молода Україна, від. 415 в Шікаго, Ілл.; Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 416 в Фол Рівер, Масс.; Тов. ім. Федора Корятовича, від. 417 в Нью Йорку, Н. Й.; від. 418 в Нейтікок, Па.

Відділ 128 злучився з відділом 338, створивши один відділ, ч. 338 в Монесен, Па. Упродовж року розв'язано відділ 261 з причини недостаточного числа членів. Отже маючи на увазі ті всі зміни, з кінцем 1938 року було всіх відділів в У. Н. Союзі 418.

Злука Згоди Братств з У. Н. Союзом.

Український запомоговий рух в Америці має уже за собою майже 50 літню історію. Пів століття минає від того часу, коли тут на американській землі українська імміграція почала освоювати перші братства. Та ці перші братства не мали з початку ясної думки, не мали виробленого ясного плану щодо того, на яких основах розбудувати цей запомоговий рух серед нашої імміграції. Але такий стан не тривав довго. Знайшлися одиниці, знайшлися люди з піонерським хистом, з яким світоглядом, що вмів глядіти вперед і творити плани набудуче. Ці одиниці передбачали, що ідея запомогового руху може стати тут на імміграції основою і підвалиною для розвою нашого життя на всіх його ділянках, що цією ідеєю можна буде об'єднати наш широкий загальний до праці для розбудови українського життя тут на імміграції, і для матеріальної та моральної помочі Рідному Краєві.

І маючи це на увазі, вони 45 років тому взялися до будови, до творення одної, великої та спільної запомогової організації, Українського Народного Союзу. І до цієї спільної запомогової організації почали горнутись тисячі нашої імміграції. Вони відразу зрозуміли, що велику організовану силу ми можемо створити тільки в одній, великій організації. Так розумів цю справу загальний, та не одиниці, які ставили власні чи партійні інтереси понад загальне добро. І ці одиниці довели до того, що з часом з У. Н. Союзу витворилося ще чотири окремих українських запомогових організацій. У такий спосіб роздроблено й ослаблено організовані сили української імміграції.

Цей факт належить уже до далекого минулого. А коли я про нього згадую, то роблю це тому, бо він повинен нас навчити, як ми тепер повинні поступати. Бо якраз справа злуки запомогових організацій в одну велику й спільну запомогову організацію, стала тепер актуальною. Уже від кількох літ є вона темою нарад членів, урядників і делегатів на різних сходинах, зборах та конвенціях. Її обговорюється також і на сторінках часописів, а навіть на окремих нарадах між представниками поодиноких організацій. Та покищо дійсні результати ще не значні, хоч вправді початок у тому напрямі вже зроблено. Цей початок зробила організація Згода Братств з Оліфанту, яка злучилась з У. Н. Союзом упродовж 1938 року.

Коли я сказав тут декілька слів більше про цю справу злуки, то роблю це не без причини. А ця причина є дуже важна. В теперішніх часах, де ми не маємо вже резерви з старої імміграції, яку ми могли організувати, де наша організаційна праця мусить обняти молодь, роджене тут покоління; У теперішніх часах, де нам треба стрічатись з чимраз то більшою конкуренцією асекураційних компаній, а тепер навіть уже банків, які поширюють свої бізнеси і на життєве забезпечення — у таких часах, і серед таких обставин українські запомогові організації зможуть існувати тільки тоді, коли возьмуться до дальшої розбудови запомогового руху одним, спільним і об'єднаним фронтом. І чим скорше провідники поодиноких запомогових організацій здадуть собі справу з такого стану річей, тим певнішим буде дальше існування наших організацій, тим певнішою буде ця основа, на якій ми зможемо розбудувати наш запомоговий рух набудуче. Коли мова про членство поодиноких запомогових організацій, то можна з певністю ствердити, що воно є в цілості за злуку. Тепер треба тільки побажати, щоб провідники поодиноких організацій гляділи на вагу злуки так, як глядить членство, а тоді напевно прийшло би до злуки всіх запомогових організацій в одну, велику, українську, запомогову організацію.

Як уже було проголошено в протоколах головного езекутивного комітету У. Н. Союзу; то злука Згоди Братств з У. Н. Союзом увійшла в життя 30 вересня 1938 року. Та заки прийшло до властивої злуки, то насамперед треба було повести підготовчу працю, яка забрала кілька місяців часу. Бо хотия з цієї злуки У. Н. Союз дістав тільки 558 членів, то не зважаючи на те, підготовча праця була велика. Бо згідно з асекураційними законами стейтів Нью Джерзі і Пенсильванії, при злучі двох організацій, кожна організація має виконати окремо ті всі формальности, які є приписані законами обох стейтів. А маючи на увазі, що кожна організація мусить полагоджувати всі приписані формальности впрост з кожним своїм членом, а опісля іще й з кожним своїм відділом, то чимбільше членів і відділів якась організація має, тимбільша праця є з тим получена. Отже, коли мова про підготовчу працю до злуки, то для У. Н. Союзу не робило тут ніякої різниці, чи з ним лучилась мала, чи булаб лучилась навіть і найбільша організація. Бо робота була одна й та сама. Треба тут піднести, що не тільки в головній канцелярії було багато роботи з цією злукою. Так само й відділи, а зокрема відділові секретарі мали досить праці при переведенні всіх формальностей, получених зо злукою.

Поїздки в організаційних справах, листування з відділами, протоколи, нові грамоти.

Згідно з вимогами асекураційних властей різних стейтів, упродовж 1938 року виготовлено нові грамоти для усіх класів забезпечення. Були вони нові щодо форми, а головню щодо змісту. Очевидно, вимоги асекураційних властей не відносяться до грамот, що були досі видані. Вони відносяться тільки до тих грамот, що тепер видаємо чи будемо видавати.

Протоколи з нарад головного езекутивного комітету У. Н. Союзу з 18. червня, 13. серпня, 22. жовтня і 24. грудня, звіти контрольної комісії, всі важніші ухвали, й протоколи з минулого річного засідання головного уряду були проголошені в офіційнім органі У. Н. Союзу.

Маючи на увазі, що в 1938 році перепроваджено злуку, а також і те, що У. Н. Союз має тепер більше відділів, як колись, то листування в організаційних справах було далеко більше, як у попередніх роках.

Упродовж року бував я на ювілейних святах відділів, а зокрема на організаційних Союзних зборах у таких місцевостях: Джемейка, Н. Й., Скентон, Па., Бриджпорт, Конн., Шікаго, Ілл., Мекіс Ракс, Па., Бейон, Н. Дж., Ньюарк, Н. Дж., Філадельфія, Па., Стемфорд, Конн., Маганой Плен, Па., Міл-віл, Н. Дж., Оліфант, Па., Нью Йорк, Н. Й., Дітройт, Міш., Гемтремк, Міш., Росфорд, О., Стейплетон, С.-Ай., Бруклін, Н. Й., Нью Гейвен, Конн., Перт Амбой, Н. Дж., Клівленд, О., Йонгстаун, О., Акрон, О., Провіденс, Р. Ай., Фол Рівер, Масс.

На минулім річнім засіданні головного уряду було припоручено мені відвідувати якнайбільше відділів, та докла-дати старань, щоб зрушити їх до організаційної праці. Отже я відвідував відділи на скільки це було можливим, і скажу, що ці поїздки, за малими винятками, були для організації корисні. Бо на 27 місцевостей, які я відвідував, відділи в 23 місцевостях виказали досить гарну працю у приєднуванні нових членів, а знова відділи в 4 місцевостях не виказали майже ніякої праці й не сповнили того, що самі обіцували.

На цім закінчую свій звіт і заявляю, що коли попередній рік виказав кращі висліди праці, як це було в минулих роках, то признання за те й щира подяка від отсього річного засідання належить головно тому невеликому числові організаторів і урядників поодиноких відділів, які з посвятою працювали для добра нашої організації, Українського Народного Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА Р. СЛОБОДЯНА.

Вп. головні урядники У. Н. Союзу.

В теперішнім економічнім і політично бурливім переживанні кожної держави, а тимсамим і їх фінансових установ, переживає теж і У. Н. Союз, ці клопотливі проблеми. Бо зі зростом майна У. Н. Союзу, в тих клопотливих часах, збільшується теж і відповідальність членів езекутивного комітету, що тим майном організації заряджують і за нього відповідають перед загальним членів, які на це місце їх поставили.

Хто слідив за фінансовим розвитком У. Н. Союзу в минулому році, той бачив, що ця відповідальність заряду У. Н. Союзу була велика, і що ця відповідальність збільшується з кожним місяцем і з кожним роком. Згадую про це не тому, щоби якнебудь оправдувати, чи шукати признання для себе, або інших членів езекутивного комітету, а тому, що цього вимагає організаційний лад і загальне добро всіх членів.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1938

	Mortuary Fund	Disability Fund	Miscellaneous Trust Funds (Nat'l, Orph's, Concord)	Juvenile Fund	Expense Fund	Totals
Balance from Previous Year	\$3,698,479.77	\$75,658.13	\$211,339.32	\$419,043.68	\$363,895.20	\$4,768,416.08
Income from January 1, 1938 to December 31, 1938.						
Membership Fees actually received			5,353.68			5,353.68
Assessments or premiums during first 12 months of membership which all or an extra percentage is used for expense	415,409.00				117,285.44	532,694.44
All other payments or premiums received	11,373.58	24,414.78		28,946.83	15,411.50	77,146.69
Total received from members	426,782.58	24,414.78	5,353.68	28,946.83	132,696.94	615,194.81
Gross interest on mortgage loans less \$248.93 accrued interest on mortgages acquired during the year	59,019.03	2,581.28	4,656.42	9,238.89	1,366.43	76,862.05
Gross interest on bonds \$56,533.78 and dividends on stocks \$100.38, less \$6,187.39 accrued interest on bonds acquired during the year	42,342.05	593.60	2,148.29	4,620.05	742.78	50,446.77
Gross interest on liens and loans on certificates of members	58,340.16			6.65		58,346.81
Gross interest on deposits in trust companies and banks	930.83	10.83		727.28	722.13	2,391.57
Gross income from society's property, including \$6,000.00 for society's occupancy of its own building	147,744.19	183.00	8,162.48	9,185.50		165,275.17
Acquisitions thru merger with Concord Soc'y	5,107.00		46,788.25	426.00		52,321.25
Commissions and fees unclaimed and Cancelled					42.72	42.72
Acquisitions of printing plant and book store					37,680.32	37,680.32
Income from printing plant					100.00	100.00
Grants returned to National Fund			508.90			508.90
Orphans Fund			9,946.21			9,946.21
Gross profit on sale or maturity of bonds	22,959.64	399.00	46.87	1,656.81	650.00	25,712.32
Total Income	\$ 763,225.48	25,182.49	77,611.10	54,808.51	174,001.32	1,094,828.90
Amounts carried forward	\$4,461,705.25	100,840.62	288,950.42	473,852.17	537,896.52	5,863,244.98

Фінансовий звіт складається з різних таблиць, і тому говорити числами, стовпцями цифр, які на мою думку заслуговують на ближчу увагу не тільки тому, що їх складання забрало багато часу і праці, але тому, що головні урядники перевірили цей звіт та вияснили відділовим урядникам і членам на своїх звичайних або окружних зборах. Видруковані таблиці, які головні урядники мають перед собою, є по-англійськи тому, бо згідно з вимогами стейтових аскураційних департаментів стейтів Злучених Держав і Канади, де саме У. Н. Союз отримав ліценсію федеральну, а на провінцію Онтаріо зокрема, треба так проголошувати повідомлення про маєтковий стан У. Н. Союзу, й оцінку грамот. Це повідомлення, яке було проголошено в органі організації, в „Свободі“ ч. 53, 7. березня 1939 р., складається з шість таблиць. Табелі доходів складаються з двох частин: перша частина відноситься до місячних вкладок, друга частина до інвестицій і інших доходів організації. Перша колона складається зі слідуючих фондів: фонду посмертного нових родів забезпечення, фонду посмертного старого роду забезпечення, який постійно зменшується, і резерви, що остається для членів забезпечених у старім роді забезпечення. Друга колона, це фонд запомоговий, третя колона складається з трьох фондів, а то: народнього, сирітського і фонду Згоди Братств. Четверта колона складається з двох фондів молодечого департаменту, а то: фонду посмертного і адміністративного. Пята колона складається з трьох фондів, а то: адміністративного, конвенційного і фонду на безпеку смертності і інвестицій. Остання колона, це загальні зіставлення всіх фондів.

З місячних вкладок від членів прийшло \$561,638.20, до цієї суми дочислено дивіденду \$46,896.61 і перенесено з молодечого департаменту до старших за 666 дітей переписаних в 1938 році, \$6,660.00, разом з місячних вкладок прийшло \$615,194.81. В порівнянні з минулим 1937 роком у цьому році отримано місячними вкладками \$6,440.72 більше. При збиранні місячних вкладок відділові урядники докладають багато праці і за це належить для них признання. Вказаним було би, що місячні вкладки і звіти надсилали до головної канцелярії зараз по мітингу, та так не є. Стверджую, що 90% всіх рахунків і звітів приходить до головної канцелярії в останні чотири дні місяця. Це утруднює працю в головній канцелярії при замкненні місячних зіставлень і зладженню нових виказів і рахунків на наступний місяць. Признаю, що багато відділових урядників зізнаються з висилкою рахунків тому, бо члени не платять вкладок начас. Однак є і такі відділи, які традиційно посилають рахунки останнього дня в місяці, хоч рахунки і чеки були підписані кілька днів скорше. З кінцем року бракувало при замкненні книг 12 відділів, які начас не заплатили вкладок. Сума тих вкладок виносила \$830.35.

Друга частина приходів виказує загальні приходи від інвестицій, а то: проценти від моргеджів \$76,862.05 (отримано \$6,694.03 більше, як в минулому році); проценти від фондів \$50,446.77 (\$6,738.70 більше, як в минулому році); проценти від позичок \$58,346.81 (\$3,244.33 більше, як в минулому році). Далше подано проценти з банків \$2,391.57 і чинш від реальностей \$165,275.17. По відтягненню розходу на реальностях в сумі \$105,119.54, остається чистий дохід \$60,839.47. Коли взяти на увагу ці інвестиції, які були адміністровані організацією цілий рік, то вони у відсотках дають 5.23%. Чистий прихід від всіх реальностей, включаючи і ці реальності, які перебрано в цьому році, був \$60,155.63, що у відсотках представляє 4.88%. Крім власних реальностей ми мали під своєю контролею 9 реальностей, на котрих організація має моргеджові інвестиції. Чистий прихід з них був \$15,618.58, і з цієї суми покредитовано до відсотків від моргеджових інвестицій \$13,485.85, а на сплату моргеджів \$2,132.73.

Далше є поданий фонд Згоди Братств \$52,321.25, який то маєток перебрано при злучі двох організацій. Цей фонд є інвестований в реальності на суму \$40,000.00, в членських позичках на \$1,050.00, в друкарні на \$2,800.00, в готівці \$8,471.25. В загальній сумі є вчислені \$1,018.99 несплачені сирітські частини по померлих членах Згоди Братств.

Далше є квота \$42.72, яка представляє уневаженні нагороди, і квота \$37,680.32, представляючи вартість друкарні і книгарні. Цей маєток, влучено офіційно до книговодства У. Н. Союзу при арендуванні друкарні для Української Пресової і Книжкової Спілки. Опісля є подана сума \$100.00, яку друкарня заплатила У. Н. Союзові згідно з умовою, і \$508.90 як зворот до народнього фонду стипендії і позичок. Далше слідує фонд сирітський \$9,946.21 і заробок на фондах \$25,712.32. Разом прихід за 1938 рік \$1,094,828.90

(Табеля розходів ст. 8.)

Розхід. Табеля розходів поділена на дві частини. Перша частина відноситься до виплачених запомог членам з фондів посмертного, запомогового, сирітського і молодечого департаменту. Разом виплачено членам \$328,633.47. Більші позиції у посмертнім фонді, це виплачені посмертні запомоги на \$187,902.47, грошові звороти нових родів забезпечення в сумі \$34,274.71 і дивіденда членам забезпеченим в нових родах на суму \$46,155.11. Цього року виплачено посмертних запомог на \$18,901.73 більше, в порівнянні з 1937 роком. Також виплачено поважну суму на грошові звороти членам. Багато членів були примушені вибрати готівку, щоб отримати заняття або допомогу з причини безробіття. Дивіденду виплачено членам чеками, що вийшло з користю для організації. З фонду сирітського виплачено \$21,684.00, а то: посмертних запомог \$17,602.63 і відсотків \$4,081.37.

3 ДНЯ.

ІДЕІ І ОСОБИ.

Один український політик дав одній українській інституції таку раду: „3 протестами і проханнями звертається не до польського уряду, тільки до поодиноких осіб. Бо поляки люблять, коли хтось до них особисто звертається і про щось просить. Це дає їм почуття величності і важності; почуття, мовляв, на їх особі лежить ціла держава і від них все залежить. Така особиста прохання розм'якшить кожного поляка зокрема і насторожить його значно приязніше до даної справи”.

ТОНКА ОБСЕРВАЦІЯ.

Ця заввага дуже правильна. Поляки дійсно люблять особистий апеля. Та в цьому, „особистому” апелі містяться великі небезпеки для Польщі; небезпеки, які вже раз довели Польщу до упадку, а дуже правдоподібно знов її доведуть до сумного кінця.

Бо держава, нарід, суспільність — це поняття не особисті. Вони стоять понад особами. І коли відповідальні особи дивляться на них крізь особисті уподобання, особистий інтерес, чи особисту амбіцію, то вони мусять остаточно довести ці поняття до руїни.

ПРОТИЛЕЖНІСТЬ — АНГЛІЙЦІ.

Цілковито протилежно до того польської засади, дивляться на суспільні справи англійці. Англієць в суспільній службі, а навіть без служби, відчуває над собою щось вище, відчуває акую ідею, для якої він має посвячувати свої особисті справи; під кутом якої він має розглядати ці свої особисті справи. Коли він стріється з іншим англійцем, що також має над собою таку вищу ідею, то обидва говорять, дискутують, укладають плани праці, та працюють під безперервним ділянням тої вищої ідеї. Шойно задовольнившись цю вищу ідею, й переконавшись, що супроти неї вони не зробили „гріха”, починають вони розглядати свої особисті справи, свої особисті уподобання й інтереси.

Ця ідея — це служба своїй нації. А поняття нації в англійця, не звертаючи уваги на його купецькі схильності, це щось уявлене, нематеріальне, абстрактне. Це щось велике, висте, славне, найкраще. Націю і службу нації символізує в англійців корона. Тому серед них таке велике привязання до корони; і то привязання серед усіх верств. Бідні ще більше її славословляють ніж багаті. Але славословляють вони в першій мірі корону, а шойно опісля особу, яка її носить. З особу, з королями вони не раз поступають безцеремонно, як поступили з королем Едвардом.

В ЦІМ СИЛА АНГЛІЙЦІВ.

Тому, що англійці відчувають над собою тягар ідеї, який підчиняють свою особу, вони могли створити таку величезну імперію і нею владувати довгих віків завідувати. Бо деб англійці не знайшовся, чи то в Африці, Азії, чи Австралії, він ніколи не забував думати категоріями загальнодержавними; а далі імперіальними. Їх усіх, розсіяних по цілім світі, лунчала одна спільна ідея, символізована англійською короною. Під натиском цієї ідеї вони, без виразного розпорядку з матірнього краю, укладали спільні, державно-творчі плани, які в подивугідний спосіб збігались в одній точці.

Всі англійці по цілім світі,

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Отворення Українського Культурного Городу.

Злучені Українські Організації в Клівленді приготувалися до Величавого Отворення Українського Культурного Городу (одинокого в світі) і відселення пам'ятників Шевченка, Франка і Володимира Великого в Рокефелер Парку, що відбудеться в неділю, 2-дидня, цього року.

На тім святі сподіються гостей з цілої Америки й Канади, а також і представників з Європи. Доколичних сусідніх громадян з Йонгстаун, Пітсбург і Дітройт запрошено приготувитися до участі у Великім Поході містом до Парку, де відбудеться ціла церемонія, виступи хорів, музики й бесідників.

Всіх заінтересованих проситься відноситися до Українських Злучених Організацій міста Клівленду й околиці на адресу:

Адв. О. Е. Малицький,
802 Society for Savings Bldg.,
Cleveland, Ohio.

Добра відповідь.

Один наш єпископ перекладає вітання на Гуцульщині. В одному селі спитав старого гуцула:

— Як согрішили Адам і Ева?

— Не бувсми там, тай не знаю, — відповів газда.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТИ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА”.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

відбудуться:

Загальні Організаційні Союзові ЗБОРИ

В АРНОЛД І МОНЕССЕН, ПА.

АРНОЛД, ПА.: В неділю, 23. квітня 1939, в год. 3. пополудні, в У. Н. Домі, 1400 — 4-та Евіня; для від. 296 й 395.
МОНЕССЕН, ПА.: В четвер, 27. квітня, в год. 6. ввечір, в „Мус Гол”. 272 Шумейкер Евіню й 3. вул.; для від. 338 з Монесен й 232 з Донори, Па.

Обов'язком усіх старших і молоді є бути прийнятими на зборах, бо на цих зборах промовлятиме окр. організатор гр. Василь Загаєвич, який фактами докаже, що немає для нас українців кращої й відповіднішої організації під кожним оглядом, як Український Народний Союз.

На цих зборах можуть бути союзові з сусідніх відділів. Членів класи „Т” просимо мати конче грамоти з собою, бо буде вияснення щодо теперішніх дивіденд.

МАРІЯ МАЛЕВИЧ, заст. гол. предс. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ 210 І 298 УКР. НАРОД. СОЮЗУ!!

В СУБОТУ, 22. КВІТНЯ (APRIL 22, 1939).

в годині 8. ввечір

В САЛІ ПІД Ч. 1013 TREMONT AVE., BRONX, N. Y.

ЗБОРИ

В СПРАВІ ЗЛУКИ ОБОХ ВІДДІЛІВ.

Обов'язком кожного члена з обох відділів є бути прийнятими на тих зборах. Справу злуки реферуватиме гол. фін. секретар-касир Р. Слободян.

ЗА УРЯД КОМІТЕТУ ЗЛУКИ:

В. Закалужний, голова; Й. Сидор і О. Плєскул, секретарі.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ГРОМАДЯНСТВУ МІСТА НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦЬ, що молодь, яка є в уряді Українсько-Американського Виставового Товариства, в порозумінню з іншими молодечими клубами, рішила улаштувати підприємство, з якого дохід буде призначений на нашу участь у Світовій Виставі в Нью Йорку. Згадане підприємство — БАЛЬ

відбудеться:

В СУБОТУ, 13. ТРАВНЯ (MAY 13, 1939).

В МАНГЕТЕН-ПЛАЗА, НА 4-ТІЙ ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ.

Тому просимо всі організації і товариства здержатися від улаштування підприємств у цей день. — Комітет.

РІЧНІ ЗБОРИ

НЬОЙОРСЬКОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

відбудуться:

21. КВІТНЯ Ц. Р.

В ГОД. 8. ВЕЧОРОМ, В КАРПАТІАН ГОЛ, 217 ІСТ 6. ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ.

На програму нарад приймуть такі справи: звіт урядників, вибір нового уряду, план праці на черговий рік, організування членів до У. Н. С., молодечий спортовий рух, Народний Дім в Нью Йорку.

Прохається усіх відділових урядників, належачих до Комітету, а також усіх членів У. Н. С., що цікавляться цими справами, взяти участь у річних нарадах.

Е. Ляхович, голова.

П. Кучма, секретар.

ЗАВТРА!

ПОЯВИТЬСЯ В „СВОБОДІ”

НОВЕ ОГЛОШЕННЯ ЦІН НА ВСЯКІ МЯСИВА Й МЯСНІ ПРОДУКТИ

ВІД 20 ЛІТ ЗВІСНОЇ ФІРМИ

П. СТАСЮКА ЗАВТРА!

НАШ ДІМ

КУХНЯ — ІДАЛЬНЯ.

Питання заощадження місця при наших теперішніх умовах життя, коли стараємося уміститися в якнайкращих помешканнях, аби вони дешевше коштували, є дуже важке. Є ще інша причина чому сьогодні волимо взяти менше помешкання в новій кам'яниці, хоч воно часом і не дешевше від давніх кількохкімнатних мешкань у старих кам'яницях — це новочасний комфорт. Лазничка, газ, великі вікна приваблюють нас і міркуємо якби то поміститися в меншій помешканню, але мати всі його вигоди. Нераз тут приходиться спроба скомбінувати кухню з ідальнею. Думка не зла, якщо її відповідно виконаємо.

Є два роди таких комбінацій кухні з ідальнею, що гарно вдаються. Перша спроба це уладити кухню в стилі народнім — селянської хати. Нам українкам така комбінація може бути особливо легка, бо маємо стільки можливостей прикрасити таку нашу „хату” прегарними нашими вишивками, а навіть і меблі відповідно стилізувати. Очевидно, що вже в такій кухні-ідальні в нійкому разі не даємо легка. Прийде тут під увагу гарний мисник (критий очевидно) замість „креденсу” у чисто народньому стилі — найкраще в стилі гуцульському. До такого мисника буде відповідати в куті невеликий стіл, попід стінами лави замість крісел. Над столом можна дати різьблені полиці, а на них кілька зразків народньої кераміки: миски, дзбанки, горнята тощо або різьблені дерев'яні прикраси. На вікно дамо або вишиті народніми мотивами легкі фіранки або полотна. Коли вже обов'язково до такої кухні-ідальні хочемо дати якісь меблі до лежання, то дамо тапчан прикритий якоюсь найліпше полотняною веретою, а від біди і гуцульським ліжником, хоч цей останній менш практичний тому що в нього легше забивається порох та всякий бруд, якого тяжче устеретись у кухні — як ось сажка чи вугляний пил. Самої печі, де варимо, не закриваємо ніяким параваном чи фіранкою. Що найбільше можемо скінчивши варити прикрити кухонну бляху відповідної величини лінодеумом, зате можемо кухню гарно розмалювати народніми мотивами.

Це один стиль такої комбінованої кухні-ідальні, який при умові дбайливої чистоти робитиме надзвичайно гарне і захитне враження навіть у часі самого варення, а також і дешево можна таку кухню собі уладити, бо меблі не ляквані, ані не політировані, а з ясного природного дерева, вишивки собі приготуємо самі, а можемо їх теж (якщо не дотримуватимемося стилю гуцульського стилю) замінити й нашими мальованками, що не є дорогі і практичні, бо добре перуться і з мальованки можемо поробити і фіранки і

NATIONAL DISTILLERS
знову обнизили кошти
добрих горівок.

НОВІ НИЗЬКІ ЦІНИ

НА

З СЛАВНІ ГОРІВКИ!

МИ ОБИЖЛИ НИЖЧІ ЦІНИ І ОСЬ ВОНИ Ї Є!

Національні Дистилери дотримуються засади знижати ціни, як лише це є можливе з допівненням заготованого запасу. Згідно з цюю засадою подаємо вам ЦЕ ОДНУ знижку ціни... ще одну нагоду заощадити гроші на цих трьох улюблених сортах.

Crab Orchard
KENTUCKY STRAIGHT BOURBON WHISKEY

97¢
PL.

Windsor
STRAIGHT BOURBON WHISKEY

91¢
PL.

Town Tavern
STRAIGHT RYE WHISKEY

91¢
PL.

накриття на тапчан та обрус, дати її на стіну за лавами, щоб не обтирати її, коли сидимо і спираємося на стіну.

Другий стиль такої кухні-ідальні вже так би мовити міжнародний. Як що маємо лякеровані кухонні меблі ліпше урядимо нашу кухню-ідальню саме в цьому стилі. Тут та сама засада, — нема в кухні ліжка. До лякерованих меблів, як креденс, стіл, полиці тощо, додамо плетіні з тростини фотелики та невеличку канапку, якщо вже конче хочемо мати вигідніші сидження. Щоб одежа не чіплялась за часто відставні з плетива тростини покриваємо сидження накривками вишитими з квітчастого кретону, а на опирала дамо такі самі квітчані кретонові подушки. З того самого кретону будуть і фіранки. На вікно дамо кілька вазончиків квітчастих квітів, що легко переносять пару та інші невиди зв'язані з варенням. На полиці дамо якісь скляні прикраси чи також вазонові кві-

ти. Стіл покриваємо гарною цератою, а скінчивши варити та обідати даємо на стіл обрус з гарним друкованимзором. Саму піч до варення можемо при цій комбінації при бажанню відділити тростиновим параваном з тим самим кретоном чи кретоновою фіранкою. Тут теж при умові, що буде скрізь дбайлива чистота, буде захитно і гарно посидіти у вільні від господарства години, а також при родиннім обіді, підвечірку чи вечері.

Зі смаком уладжена кухня-ідальня може дати нам багато приємності та дозволити користатися з комфорту модерного помешкання, а сміливість такої комбінації залежить від нас самих. — („Діло”).

Викрут.

— Добре, що тебе стрічаю. Чи позичиш двадцять доларів приятелю?

— З найбільшою приємністю, але, на жаль, не маю ані одного приятеля!

БЕЗ ОГЛЯДУ НА ЦІНУ

КРАЩОГО ГОРІВКИ
НЕМА В НІЯКІЙ
ФЛЯШЦІВІД
1823

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дітройт, Концерт М. Годинського. — Уже був допис про концерт з 9. квітня. У надісланім нам новім дописі є інше ставлення до фортепіанового супроводу. Супроти цього подано тут цей уступ: „При фортепіані наш співак мав незвичайно пильного та дбайливого помічника в особі п. Михайла, Головача, що старанно виконав свою роль. Посідаючи також музичний талант та виявляючи його в доброму супроводі, в своїй скромності він старався держатись в тіні та не звертати уваги на себе. Всетаки публіка зуміла спостерігати дуже добру техніку цього молодого піаніста“.

Гром. І. Штогрин, що жертвував недавно \$25 на ранених з Карпатської України, походить з Ньюарку, Н. Дж.

НЬЮАРК, Н. ДЖ.

ТОВ. ім. ІВАНА ГОНТИ,
в.д. 110, Укр. Нар. Поміч.,
— планує —ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ
БАЛЬВ СУБОТУ, 22. КВІТНЯ 1939
(SATURDAY, APRIL 22, 1939)В УКР. ПРАВ. ГАЛІ,
675 SO. 19th ST., NEWARK, N. J.
Першорядна оркестра.
Початок 7:30 ввечір. Вступ 30 ц.З РУХУ ПО ВІДДЕЛАХ
У. Н. СОЮЗУВАЛІНГФОРД, КОНН.
Союзний День.

У нас, в стейті, велике зацікавлення Союзним Днем. Усі відділи дискутують над тим, щоб той День відбувся якнайкраще. Комітет, що мав засідання 31. березня ц. р. у кон-стантував так: п. Іван Шуран, голова, п. О. Гіна, касієр, п. В. Хомета, секретар. Вже вироблено програму Союзного Дня. Від Головного Уряду мають запросити п. М. Мурашка і п. С. Шумейка. Мають відбутися ще одні збори загального комітету 21. травня ц. р. в Бриджпорті.

Многі відділи вже почали кампанію приєднання нових членів, щоб в той спосіб вшанувати ювілей Союзу. Оживили значно свою працю одні відділи: 277, 390, 350, 387. Найбільше за всіх дає працює 277 відділ. В ньому усі члени стараються про те, щоб той відділ затримав першешство. Нема сумніву, що той відділ стане найбільшим в націмі стейті. Дуже гарно розвивається також 421 відділ, бо при заснуванні мав всього 9 членів, а тепер має 29. Добре було, щоб і інші відділи зростали в такім самім темпі, а У. Н. Союз зріс би до сотки тисяч членів.

А. Маланчук,
стейтвий організатор.

Коломан Мікшат.

АННИНА ВІНА

Судді були вже за довгим столом. Величезний будинок придалювала страшна духота, а в судовій салі повітря було тяжке, задущине. Пома-ло, тяжко обертався вентилятор у найвищій шибі одного вікна. Втомлені спокоем судді сиділи наче зломані. Один із них глипав очима й опустивши руки наслухував скрипіт писаревого пера по гладкому папері. Другий, позіхаючи, олівцем вдаряв об зелений стіл, а предсідник, закладаючи окуляри на ніс, хусточкою витирав піт із чола.

— Чи є там іще хто? — спитався він вогного протяжним, захрипим голосом.
— Є одна дівчина — відповів вогний.

Відчинилися двері й увійшла дівчина. Із собою принесла хвилю свіжого повітря. Великі чорні очі стидливо опустила до землі.

— Що ти скажеш, мала? — спитався її предсідник рівнодушно.

Дівчина поправила чорну хустину на голові й відповіла зідхнувши глибоко:

— Великий мій біль, пане, дуже великий.

Голос її був лагідний і тужний. Затаркав до глибини ду-

УВАГА! КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦІ!

ПІСЛЯ ТРИОМФАЛЬНОГО КОНЦЕРТОВОГО ПОДОРОЖІ ПО КАНАДІ

СЛАВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРОВИЙ СПІВАК-ТЕНОР

МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ
ДАСТЬ ПЕРШИЙ СВІЙ

КОНЦЕРТ

ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІ В КЛІВЛЕНДІ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 2255 W. 14th ST.

В НЕДІЛЮ, 23. КВІТНЯ (APRIL 23, 1939)

Українська колонія має щиро привітати концертну са-лю, щоб маніфестаційно привітати „українського Кару-зо“, відомого за своїх високо-артистичних виступів в Києві, Одесі, Берліні, Варшаві та інші великих європейських містах, а тепер на канадійській землі!

Початок у годині 7:30 ввечір.

За Українські Злучені Товариства:
Адв. О. Е. Малицький, предс.

Михайло Голинський.

ГІТЛЕРОВІ 50 ЛІТ

Гітлерові минає 20. квітня 50 літ. Державні політики в світі дивуються, що зроби́ть німецький уряд на вродини німецького диктатора.

— Ось як це було. Доки її справа була в суді, вона померла. І саме того дня, як лежала на маєстаті, вкрити цвіт-тєм, прийшло це письмо, що має піти до в'язниці. Ах, якби то було її, колиб була прижити! Добре, що вмерла!

При цих словах її очі зайці-слизозами. Ледви могла говорити:
— Коли вона непорочно лежала, із замкненими очима, німа, мати і я обійали її, що поправимо, затремо все те, що вона вчинила та згрішила через того, якого любила. То ми думали собі...
— Що, моя дитино?

— Ми думали, що треба, щоб вона спокійно спочивала в гробі. Щоби ніхто ніколи не міг сказати, що вчинила щось злого. Мама заплатять за шкоду, а я, я замість неї відсиджу тих шість місяців в'язниці.

Судді видивилися й осміхалися. Справді дивна, добра дівчина! І здавалося в цій хвилині, що предсідникове лице не було вже таке святоч-но-холодне. Хусточкою втер тепер очі замість чола.

— Добра дитино, — сказав він лагідно — зажди хвилиночку. Щось мені прийшло на думку.

Схилив голову в долоні й задумався.
— А так, тут зайшла велика помилка. Ми помилково піс-тали цей позов до вас.

Дівчина глянула своїми великими, мрійливими очима на предсідника та сказала скоро-рдо:
— Бачите, бачите, пане!

В її голові було стільки до-кору, що предсідник і знову заслонився хустиною. Цей „немилосердний“ чоловік був дуже зворушений. Він присту-пив до дівчини та погладив її по чорному буйному волоссю:
— Суд ствердив ширю прав-ду. Йди до дому, любя дити-но, поздорови маму та скажи їй, що твоя сестра була зов-сім невинна.
— Ми обі ввесь час так і думали! — процептала вона та рукою схопилася за серце.

ГОЛОД У СКИЛЬЩИНІ.

Ті, що приїжджають на літ-ній відпочинок до Скольго, Гребенова, Головецька, Тухлі, Славська чи Волосянки, до-бре знають скільського бойка: він мовчазливий, по його ли-ці блукає філософічна усмі-шка, очі цікаво блищать, ау-ха слухають уважно. Чи про-дає що, чи купує або везе когось на возі, завжди спо-кійний, але сторожний неймо-вірно: на всякий факт, що заістнує біля нього, на все, що діється в світі, реагує міцно й пристрасно та шепі-ливо питає: Як наша справа, панцю? Доволі свідомий і чи-це буде жінка (Тухля), чи чоловік (Кальне й ін.), всу-переч усяким перепомам ідей-но та з посвятою працює на різних ділянках громадсько-культурного життя (прикор-донне село Ялинковате, куди ніхто не має змоги заїхати, зібрав на прапор „Просвіти“ 103.90 зл.). Неймовірно або-гі, вдовольняється чимнебудь: будьбою чи чорним як земля „хлібом“.

Єдиний поважніший заробіток скільського бойка — це праця при звозі дерева з ді-са, що завжди відбувається зимою. І тому бойки так дуж-ке ждуть снігу.

Цього року в Скильщині снігу було або обмал, або взагалі його не було. Це і є причиною голоду, який обхо-пив уже різні села: Грабо-вець Скильський, Риків, Яли-нковате, Жупане й ін. До цього специфічні прикордонні від-носини утруднюють поміч і дослід, який круг обіймає ця загроза.

Скильським бойкам слід до-конце допомогти!

Ця статейка має на меті звернути увагу усього грома-дянства, що не сміємо забути про одну з найсвідоміших ча-стин Галичини в часі тяжкої кризи.

Мстислав Церковний.

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ТРЕБА ЖІНКИ АБО ДІВЧИНИ

до загальної домашньої праці. Спати на місці. Добрий дім. Годоситися тел.: 90-1

Waverly 3-3427 — NEWARK, N. J.

ПІЙМАНІЙ БАНДИТ

Клод Дикерсон, котрого у-ряд представляє останнім чле-ном розбитого „генгу“ Пр-киса, що тероризував цен-тральний захід від 1934. до 1935. року, дався заарештува-ти в Нью Йорку детективам. Йому закидують вбивство під-час траблжу шість банкових грабіжів і три вилони з в'яз-ниці. Має коло 30 літ.

ДО ХОРИХ

Багато жінок і чоловіків, що терпі-ли з приводу тяжкої недуги шлунка, сер-ця, нерва, лямбего, ніг, паралізу й багатьох інших небезпечних недуг, є нині здорові. Без різниці, що Вас болять і як довго, зверніться до нас ще нині, а знайдете повну раду в українській мові. Можна також писа-ти до:

ХІРОПРАКТИЧНЕ БЮРО

195—2nd Ave. (Plz 12 вул.) New York.
Години: від 10. рано до 8. веч.
В неділі: від 10. рано до 1. пол.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без різниці, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби теле-фонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удешетейкер зарежує погребани по ціні-так називає, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОУК, БРОУКЛІН, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 18th St.), BROOKLYN, N. Y.
Tel. Madison 5-6577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-
ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(86)

Приказ команданта сторо-жі, завести Тарзана до коро-левої, відбився гомоном по кімнаті. А разом з тим із одної клітки роздався також на-ців божевільний, розпучливо-глумливий голос: „Заведи йо-го до королевої, заведи його до королевої, га, га, га! До тої чортини в людським тілі“ Це був голос Атана Тома, що тепер з якихось причин опи-нився за ґратами.

Переходячи попри клітки Тарзан побачив також в одній із них Ляль Таска. Тарзан зу-пинився на хвилину і прошив своїм зором цього Атанового спільника. А далі він кинуа йому запит: „Як це сталося, що й ви тут?“ Ляль Таск від-повів, що з початку, як вони дісталися до столиці Атару, вони тішилися ласкою короле-ви. Але та ласка довго не три-вала. Королева примхувата, говорив він.

Атан Том на вид Тарзана зовсім зіхав з глуздів. Він ве-рещав глумливо на ціле гор-ло: „Ось тут, в тій скрині, мі-стяться скарби, які зєдинили нас усіх в одну громаду. Не руйнуйте її, не руйнуйте її. Це моя скриня, це моя домовина. Га, га, га!“ Його голос відгмо-ном котився поміж мурами святині і викликав жах у тих, що його чули.

Сторожі тронули Тарзана списами і звели йому ступа-ти далі. Вони завели його до вінди і піднесли його вгору, до кімнати королевої. Увій-шовши, вони побачили, як ко-ролева Атка пишно сиділа на троні. На вид Тарзана її очі на хвилю засвітилися, а опісля знов привіяло холодно бай-дужний вигляд. Це справді бу-ла чортиня, якої обличчя зра-джувало велику жорстокість.